

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
12/2415-jaa

Vår referanse (bes oppgitt ved svar)
13/00208-2/CBR

Dato
5. mars 2013

Høringsuttalelse - Forslag til endring i politiloven - Adgang til å pålegge meldeplikt for pengeinnsamling og til å regulere pengeinnsamling på offentlig sted

Det vises til departementets høringsbrev av 15. februar 2013, med forslag til endringer i politiloven. Endringen har til hensikt å etablere hjemmel for å fastsette kommunale vedtekter (politivedtekter) som oppstiller vilkår for tigging, herunder at det etableres en meldeplikt.

Når det gjelder de mer prinsipielle sidene ved forslaget vil Datatilsynet understreke betydningen av at det gis *informasjon* til de som skal etterleve en eventuell meldeplikt og andre vilkår fastsatt i de lokale vedtektene. Dette gjelder særlig dersom det knyttes sanksjoner til manglende melding og etterlevelse av særlig fastsatte vilkår. Det å få gitt informasjon på en forsvarlig måte antas å være en særlig utfordring overfor den gruppen man begrunner forslaget med, nemlig fremmedspråklige personer som ikke er integrert i det norske samfunnet.

Innføring av en meldeplikt vil medføre *behandling av personopplysninger*, både i forbindelse med at det etableres tiggerregistre og i forbindelse med politiets håndhevelse av regelverket (typisk når politiet avdekker at en person tigger uten å ha meldt fra på forhånd). Datatilsynets merknader er særlig knyttet til etablering av tiggerregistrene, idet det legges til grunn at politiets senere bruk av opplysningene fra registrene er tilfredsstillende regulert i straffeprosessloven og politiregisterloven.

1 Er det nødvendig å opprette tiggerregistre?

Innledningsvis vil Datatilsynet bemerke at det kan stilles spørsmål ved om det i det hele tatt er nødvendig å opprette egne tiggerregistre for å administrere meldeplikten. Tilsynet kan ikke se at departementet har vurdert andre mindre inngripende tiltak. For eksempel kan det vurderes om det er tilstrekkelig at kommunen utsteder en kvittering for gitt melding, som tiggeren bærer med seg og fremviser ved kontroll. En slik løsning vil klart være å anbefale fra et personvernståsted, og bør derfor vurderes av departementet.

2 Behandlingsansvar og regulering av tiggerregistrene

Selv om det ikke er nevnt uttrykkelig i lovteksten, synes departementet å legge til grunn at meldingene i henhold til forslaget skal gis politiet, som derved får et behandlingsansvar etter politiregisterloven for sitt tiggerregister.

Datatilsynet mener at det foreligger et åpenbart misbrukspotensial for denne type personopplysninger hos politiet, som det bør tas høyde for når ordningen skal organiseres. Det vises til at politiet gjennom et tiggerregister vil få faktisk tilgang til personopplysninger om en gruppe mennesker som har en åpenbar interesse ved etterforskning av andre straffbare forhold som gjerne forbindes med denne gruppen.

Datatilsynet anbefaler derfor at departementet vurderer å legge behandlingsansvaret for de kommunale tiggerregistrene hos den enkelte kommune, for å begrense risikoen for at opplysningene benyttes til andre formål enn å håndheve meldeplikten. I så fall vil det være personopplysningslovens bestemmelser som regulerer behandlingen, ikke politiregisterloven.

Det understrekes at politiet uansett kan få utlevert opplysninger fra registeret når det er nødvendig for å gjennomføre kontroll med ordningen¹. Politiet vil også kunne få utlevert opplysninger fra kommunen i forbindelse med etterforskning av andre straffbare forhold, dersom straffeprosessloven åpner for det.

Dersom departementet allikevel kommer til at politiet skal være behandlingsansvarlig mener tilsynet at personvern hensynene best ivaretas ved at det etableres separate registre i det enkelte politidistrikt, underlagt politidistriktets behandlingsansvar. Behovet for et sentralt, nasjonalt tiggerregister må etter tilsynets vurdering utredes og begrunnes særskilt.

3 Registrenes innhold og omfang, og andre behandlingsregler

Uavhengig av om det er politiregisterloven eller personopplysningsloven som regulerer tiggerregistrene må det gjøres en nødvendighetsvurdering knyttet til enkelthetene i behandlingen, sett opp mot det konkrete formålet:

- Personkretsen – hvem det skal registreres opplysninger om
- Opplysningskategorier - hvilke opplysninger som skal registreres om vedkommende
- Utlevering og tilgang - hvem som skal få utlevert opplysninger fra registeret
- Sletting - hvor lenge opplysningene skal oppbevares

¹ Det bør imidlertid vurderes om dokumenter som bæres av den enkelte vil kunne tilfredsstille et dokumentasjonsbehov for politiet, jf pkt 1.1.

Datatilsynet legger til grunn at disse spørsmålene reguleres i en egen forskrift. Tilsynet avventer at utkastet til en slik forskrift kommer på høring, før det uttaler seg om disse spørsmålene.

En forskrift som nevnt bør også inneholde konkrete bestemmelser om hva som er formålet (eventuelt formålene) med opprettelsen av registrene, og kan med foredel angi hvem som er behandlingsansvar for behandlingen(e).

Datatilsynet stiller seg gjerne til disposisjon i det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen

Bjørn-Erik Thon
direktør

Cecilie Rønnevik
fagdirektør

Kopi: Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet,
v/Statsforvaltningsavdelingen,
Pb 8004 Dep, 0030 Oslo